

**ALAPJOGOKÉRT
KÖZPONT**

**A Bizottság döntött a Magyarország ellen megindított jogállamisági
kondicionalitás eljárásban**

sajtótájékoztató

2022. 09. 19.

I. Vezetői összefoglaló

Úgy tűnik, nem ér célta a bosszúszomjas európai baloldal kísérlete, hogy Magyarország elessen a neki járó pénzekről

A hazánkkal szemben áprilisban, az országgyűlési választásokat követően megindított jogállamisági eljárás újabb állomásához érkezünk. Közel egy hónappal a magyar kormány által az Európai Bizottság által korábban hangoztatott kifogásokra adott válaszokat követően a Bizottság a mai ülésén döntött a Magyarországra vonatkozó jogállamisági mechanizmus alkalmazásáról.

A biztosok kollégiuma mintegy háromezerhatszáz milliárd forintos forrásfelfüggesztést helyezett kilátásba, melyet azonban a magyar kormány által 2022. november 19-ig tett, az unió pénzügyi érdekeit szolgáló intézkedések újbóli értékelésétől tesz majd függővé. Ez a hazánknak a 2021-2027-es időszakban járó uniós felzárkóztatási források mintegy egyharmada. Amennyiben a Magyarországnak járó agrár-vidékfejlesztési és helyreállítási forrásokat is beleszámoljuk, úgy a teljes magyar pénzügyi boríték kevesebb mint 20 százaléka.

A bizottsági döntés annak a bizonyítéka, hogy szakmai-jogi szinten nem maradt fenn vitás kérdés az uniós tisztségviselők és a magyar kormány képviselői között.

Emlékeztetés: a megállapodás érdekében a magyar kormány jelentős vállalásokat tett és kompromisszumkészséget mutatott az elmúlt hónapokban. Ma nyilvánvalóvá vált, hogy a Bizottság pozitívan értékelte a kormány eddigi lépéseit. A mai döntéssel reális esély nyílt arra, hogy az elkövetkező két hónapban valamennyi, még fennmaradt kérdést megnyugtatóan rendezzenek a felek és év végéig megállapodás szülessen.

A Bizottság döntése mögött azonban nem lehet nem észrevenni az Európai Parlament zsarolási szándékát és politikai nyomásgyakorlását. A szankciópárti európai baloldal az EP-ben mindent megtett az elmúlt időszakban, hogy megakadályozza a Bizottság és Magyarország közötti megegyezést. Céljuk a politikai megosztottság kiélezése volt. Ez különösen veszélyes és felelőtlen egy olyan időszakban, amikor az orosz-ukrán háború miatt mindennél nagyobb szükség lenne az EU egységére.

Sajnos az EP aknamunkájának köszönhetően a jogállamiságról, az unió pénzügyi érdekeiről szóló vita politikai-ideológiai síkra terelődött. Az EP és annak szankciópárti hazai baloldali ellenzéki képviselői miatt késnek az uniós források, melyek többek között a pedagógusok és az egészségügyi dolgozók bérrendezésének finanszírozására is szolgálnának.

Az EP által fűtött politikai vitának a középpontjában az uniós szankciós politika áll. Ma már nyilvánvaló, hogy az elhibázott brüsszeli szankciós politika többet árt az EU-nak, mint Oroszországnak. Az emelkedő energia- és élelmiszerárak, a háborús infláció jelentős terhet ró az európai családokra és vállalkozásokra. Mindezért az EP okolható, mely még a mostani válságidőszakban is valós megoldások megfogalmazása helyett ideológiai, jogállamisági

kérdésekkel foglalkozik. Példa erre a héten elfogadott, a nyílt társadalom hálózatával karöltve kidolgozott, hazánkat elítélő Gwendoline Delbos-Corfield jelentés, és az EP liberális szószólójának, Guy Verhofstadtnak számos megnyilvánulása is.

A mai döntés azonban bizakodásra ad okot azt illetően, hogy végül győz a józan ész, és az EP áskálódása ellenére végül kompromisszummal zárulnak a Bizottság és a magyar kormány közötti tárgyalások. Ebben az esetben a jövő évben hazánk megkapja a neki járó uniós forrásokat. A válságos időkben a tagállamok egységére, nem széthúzásra van szükség, ideológiák helyett a józan észre. Ezért a magyar kormány továbbra is nyitott a józan, higgadt és az európai polgárok, kiváltképp a magyar emberek érdekeit szolgáló párbeszédre.

II. A jogállamisági kondicionalitás mechanizmusról

A uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló 2020/2092. EU rendeletet 2020. december 16-án hirdették ki az Európai Unió Hivatalos Lapjában az Unió 2021-től 2027-ig terjedő többéves költségvetési csomagjának (MFF-csomag) részeként. Ennek alapján Magyarország ellen 2022 áprilisában hivatalosan is elindult a jogállamisági kondicionalitás eljárás, amelynek a végén pénzmegvonással szankcionálhatják Magyarországot. A tét több milliárd euró. Az eljárás csak látszólag különbözik a 7. cikk szerinti jogállamisági eljárástól, tartalmát tekintve azonos a célja.

A jogállamiság védelmében korábban már alkalmazott **7. cikk szerinti eljárás hátrányára írható, hogy a Magyarországgal szemben folyó, a Tanács soros elnökségeit átívelő vizsgálat az eljárásrend kidolgozatlansága miatt lelassult, nehézkessé vált. Az Unió ezért hozta létre az uniós költségvetés védelmére az általános feltételrendszerről szóló rendelet alapján lefolytatandó kondicionalitás mechanizmust**, amelyben a szankcionálást már pénzügyi feltételekhez kapcsolja.

A jogállamisági kondicionalitás rendelet keretében a szankciókról nem a Bizottság, hanem a tagállamok minisztereiből álló Tanács dönt minősített többséggel. A Bizottság csak javaslatokat tehet. A Tanácsban a minősített többséghez két feltételnek kell egyszerre teljesülnie. A tagállamok 55%-ának (vagyis a gyakorlatban a 27 tagállamból 15 tagállam) kell azonos módon szavaznia, a javaslatot támogató tagállamoknak pedig az EU teljes népességének legalább 65%-át kell képviselniük.

Az Európai Bizottság 2022. március 2-án iránymutatást fogadott el az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerrel kapcsolatban. A dokumentum részletesen elmagyarázza, hogy a Bizottság hogyan fogja alkalmazni a Kondicionalitás rendeletet, ezen belül egyebek mellett azt is, hogy hogyan fogja biztosítani az uniós finanszírozás végső kedvezményezettjeit megillető jogok védelmét.

A Magyarországgal kapcsolatos eljárás az első, amelyet a Bizottság a Kondicionalitás rendelet alapján megindított.

III. A Magyarország ellen indított jogállamisági kondicionalitás eljárás

A Bizottság 2022. április 27-én az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló 2020/2092. EU rendelet értelmében írásbeli értesítést küldött a magyar hatóságoknak, mivel úgy ítélte meg, hogy Magyarországon számos jogállamisági kérdés érinti vagy súlyosan veszélyezteti az uniós költségvetés hatékony és eredményes pénzgazdálkodását vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét. Ez az értesítés eljárást indított el, amelynek során a Bizottság tárgyalások folytán vitatta a nemzeti hatóságokkal, hogy a felvetett kérdéseket hogyan lehetne konstruktívan kezelni. Magyarország a Bizottság észrevételeire augusztus 22-én egy cselekvési tervet nyújtott be. A Bizottság részére egy hónapos (2022.09.22.) határidő áll rendelkezésre annak megítélésére, hogy a magyar válaszokat és a kormány által tervezett lépéseket kielégítőnek, az aggályait tekintve megnyugtatónak találja-e.

A Bizottság a 2022. április 27-i értesítésben aggályainak adott hangot a magyarországi közbeszerzési rendszert érintő számos problémával kapcsolatban, többek között:

- a) rendszerszintű szabálytalanságok, hiányosságok és gyengeségek a közbeszerzési eljárások terén;
- b) az egyajánlatos közbeszerzések magas aránya és a közbeszerzési eljárások alacsony versenyintenzitása;
- c) a keretmegállapodások alkalmazásával kapcsolatos problémák;
- d) az összeférhetlenségek feltárása, megelőzése és korrekciója;
- e) a közérdekű vagyonkezelő alapítványokkal kapcsolatos problémák.

A fenti problémák és azok ismétlődő jellege azt mutatja, hogy a magyar hatóságok rendszerszinten képtelenek vagy nem hajlandók arra, illetve kudarcot vallanak azon a téren, hogy megakadályozzák az alkalmazandó jogot sértő döntéseket a közbeszerzések és az összeférhetlenségek tekintetében és ezáltal megfelelően kezeljék a korrupció kockázatát. Ezek a jogállamiság elveinek a megsértését jelentik.

A Bizottság főbb megállapításai:

- Súlyos rendszerszintű szabálytalanságok, hiányosságok és gyengeségek tapasztalhatók a közbeszerzési eljárások terén a 2007–2013-as és a 2014–2020-as programozási időszakokra vonatkozóan. A Kondicionalitás rendelt 4. cikkében foglaltak teljesülnek; sok az olyan szerződés, amelyben egyetlen ajánlattevő nyújtott be ajánlatot; a

szerződéseket meghatározott, különösen kormányzati ismeretséggel rendelkező vállalkozásoknak ítélték oda, amelyek fokozatosan jelentős piaci részesedésre tettek szert; súlyos hiányosságok mutatkoztak a keretmegállapodások odaítélése terén is. Veszélyben az átláthatóság és a piaci verseny, a korrupció és az összeférhetlenség megnövekedett kockázata is fennáll.

- Kérdések merülnek fel a vélelmezett bűncselekmények hatékony kivizsgálásának és büntetőeljárás alá vonásának korlátaival, az ügyészség szervezeti struktúrájával, valamint egy működő és hatékony korrupcióellenes keret hiányával kapcsolatban. Különösen, nem áll rendelkezésre független bíróság által biztosított hatékony jogorvoslat olyan esetekben, amikor az ügyészség az Unió pénzügyi érdekeit érintő feltételezett korrupció, csalás és más bűncselekmények esetében úgy határoz, hogy nem indít nyomozást vagy vádeljárást, nincs indokolási kötelezettség az említett ügyek szignálása vagy átszignálása tekintetében, valamint hiányoznak az ilyen ügyekben az önkényes döntések hozatalának megelőzését szolgáló szabályok.
- A Magyarország válaszaiban előterjesztett észrevételek nem kezelik a Bizottság megállapításait. Konkrétan, a válaszok nem tartalmaztak bizonyítékot a közbeszerzési rendszerben Magyarország által tett közelmúltbeli javítások eredményességéről (különösen az átláthatóság, a verseny intenzitása és az összeférhetlenségekkel kapcsolatos ellenőrzések tekintetében).
- A megfelelő intézkedéseknek elsősorban azokat a 2021–2027. évi kohéziós politikai programokat kell védeniük, amelyeket várhatóan – a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret szerinti egyenértékű kohéziós politikai programok Magyarország általi végrehajtása módjának analógiájára – főként közbeszerzési eljárások útján hajtanak majd végre. Ezek a programok a következők: a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz, az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: az érintett programok). Ami az érintett programokat illeti, a becslések szerint a közbeszerzés útján történő végrehajtás szintje 85 %–90 %.

IV. A Bizottság javaslata a Tanács döntésére

A Bizottság javasolja, hogy a kohéziós politika terén az alábbi operatív programokhoz tartozó költségvetési kötelezettségvállalások 65 %-át fel kell függeszteni:

- a) Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz;
- b) Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz;
- c) Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz.

A Bizottság tehát a kötelezettségvállalások 65%-ának felfüggesztését javasolja a **kohéziós politika keretében megvalósuló, 7,5 milliárd euró összegre becsült 3 programra, amely a Magyarországnak járó kohéziós források körülbelül egyharmadát teszik ki. Ez az összeg a helyreállítási alap forrásaival együtt a Magyarország számára elérhető támogatások 20 százalékát teszi ki.**

A Bizottság javasolja továbbá annak megtiltását, hogy a közvetlen és a közvetett irányítással végrehajtott programok esetében jogi kötelezettségvállalások történjenek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok felé.

A Bizottság mostantól figyelemmel kíséri a helyzetet. Magyarországnak még kulcsfontosságú lépéseket kell tennie a javasolt korrekciós intézkedések nagy részének esetében és rendszeresen tájékoztatnia kell a Bizottságot az általa vállalt korrekciós intézkedések végrehajtásáról. **Magyarország 2022. november 19-ig, majd azt követően háromhavonta tájékoztatja a Bizottságot azon korrekciós intézkedések végrehajtásáról, amelyekre Magyarország a második válaszában kötelezettséget vállalt, beleértve a 2022. szeptember 13-i levélben foglalt további kötelezettségvállalásokat is.**

V. A Jogállamisági kondicionalitás eljárás során tett magyar vállalások

Második **válaszában Magyarország** az alábbi korrekciós intézkedéscsomagot nyújtotta be, amelyek kötelezettségvállalásait a Bizottságnak 2022. szeptember 13-án benyújtott levéllel egészítette ki.

a) az uniós források végrehajtásával kapcsolatos jogsértések és szabálytalanságok megelőzésének, feltárásának és kijavításának megerősítése az újonnan létrehozott Integritás Hatóság révén: Az Integritás Hatóság támogatná a korrupcióellenes munkacsoportot, amelyet december 1-jéig terveznek felállítani. Ez az állandó testület a tervek szerint évente legalább kétszer ülésezne és publikus jelentéseket készítené a közbeszerzésekről. Paritásos alapon működne, tagjainak legalább a felét alkotnák a korrupcióellenes tevékenységet folytató civil szervezetek, akiket ugyanolyan jogok és köteleességek illetnének meg, mint a többi résztvevőt.

b) a Korrupcióellenes Munkacsoport létrehozása: A munkacsoport feladatai közé tartozik a korrupciós gyakorlatok felderítésének, kivizsgálásának, üldözésének és szankcionálásának javításával összefüggő javaslatok kidolgozása, éves jelentés készítése a kormány részére, amelyben elemzi a korrupció és a korrump gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korrupciós kockázatok és korrupciótípusok megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében, valamint javaslattétel a korrupció megelőzésének és felderítésének javítását célzó gyakorlati intézkedésekre és a hatóságok közötti információáramlás javítását célzó gyakorlati lépésekre. Elnöke az igazságügyi miniszter által megbízott, az általa vezetett minisztériumban működő politikai felső vezető vagy szakmai felső vezető. A munkacsoport tagjait az igazságügyi miniszter, a

Miniszterelnökséget vezető miniszter, a pénzügyminiszter, a belügyminiszter, a kabinetirodát vezető miniszter, a területfejlesztési miniszter delegálják. A munkacsoportban részt vesz még az Alkotmányvédelmi Hivatal főigazgatója, az országos rendőrfőkapitány, a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vezetője. A munkacsoport szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal ülésezik.

c) a korrupcióellenes keret erősítése: többek között az ügyészégi eljárások javításával, a közérdekű információkhoz való hozzáférés javításával és az igazságszolgáltatás függetlenségének erősítésével.

d) az uniós támogatás közérdekű vagyonkezelő alapítványok általi felhasználása átláthatóságának biztosítása: a közérdekű vagyonkezelő alapítványok által működtetett szervezetek, például a közalapítványi egyetemek kuratóriumaira széleskörű összeférhetlenségi szabályok megállapítása, amely az európai uniós összeférhetlenségi szabályok mintáját követi (például a kuratóriumi tagok nem vehetnek részt olyan döntésekben, amelyek nemcsak őket, illetve hozzátartozóikat, hanem baráti vagy politikai szimpátiák alapján hozzájuk közel álló embereket is érinthet).

e) a közhatalom gyakorlásával vagy a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetén alkalmazandó külön eljárás bevezetése: „Eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén”- A szabályozás egyfajta közérdekű igényérvényesítést, vádkikényszerítést tenne lehetővé a nyomozás során, és az actio popularis lehetőségét teremtené meg a bírósági eljárásban, a közhatalom gyakorlásával, illetve a közpénzügyek elköltésével kapcsolatban állított, büntetőjogi értékelést is felvető esetleges visszaadások felderítésének, és megnyugtató módon való rendezésének céljából. A szabályozás bárki számára lehetővé tenné, hogy elérje az ilyen bűncselekmények miatt a feljelentések elutasításának vagy a nyomozások megszüntetésének felülbírálatát. A több lépcsős szabályozás két körös bírói felülbírálatot, valamint egy bárki által előterjeszhető vádindítvány lehetőségét teremti meg.

f) az audit- és ellenőrzési mechanizmusok megerősítése az uniós támogatás megfelelő felhasználásának biztosítása érdekében:

g) az uniós forrásokból finanszírozott egyajánlatos közbeszerzési eljárások arányának csökkentése: 15 százalék alá viszik az egyszereplős közbeszerzések arányát, elsősorban a kötelező előzetes piaci konzultáció szélesebb körű alkalmazásával. Ha egy ajánlatkérőnél az egyszereplős – az uniós értékhatárt túllépő – közbeszerzések aránya a megelőző naptári évben meghaladta a 20 százalékot, akkor köteles intézkedési tervet készíteni arról, miként kívánja biztosítani a lehető legnagyobb versenyt, és minél inkább lecsökkenteni az ilyen pályázatok számát.

h) a nemzeti költségvetésből finanszírozott egyajánlatos közbeszerzési eljárások arányának csökkentése;

i) jelentéstételi eszköz kialakítása az egyetlen ajánlattal lezárt közbeszerzési eljárások ellenőrzésére és bejelentésére: A miniszter folyamatosan figyelemmel kíséri az egyajánlatos közbeszerzések arányára vonatkozó adatokat és ezek alapján évente elemzést készít, amelyet legkésőbb minden év február 15-ig az EKR honlapján közzétesz.

j) az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer fejlesztése az átláthatóság fokozásáért: bővítenék az üzemeltetői funkciókat, továbbfejlesztnék a Dinamikus Beszerzési Rendszert, és fejlesztnék a portál üzleti intelligencia modulját. Bevezetnék az új uniós hirdetmény minta rendelet szerinti sablonokat (ún. eFormok), és az uniós elvárások szerinti Egységes Digitális Kapu Rendeletet. Összeköttetést hoznának létre a Közbeszerzési Építőipari Referencia-Adatbázissal (KÉRA), valamint előtérbe kerülne Magyarország uniós tagságával összefüggésben vállalt statisztikai kötelezettségeinek teljesítése, továbbá az adatgyűjtés, és monitoring tevékenység megvalósítása.

k) a közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési keretrendszer kidolgozása: Működtetésében szerepet kapnak majd a független, nem kormányzati szervezetek és közbeszerzési szakértők. Javasataikat meg kell jeleníteni a rendszer kialakításánál, a módszertanok meghatározásakor és a következtetések megfogalmazásánál. A teljesítménymérési keretrendszer eredményeit minden évben közzé kell majd tenni az elektronikus közbeszerzési rendszer felületén február 28-áig.

l) cselekvési terv elfogadása a közbeszerzési verseny szintjének fokozása érdekében;

m) a mikro-, kis- és középvállalkozásoknak nyújtandó, a közbeszerzési gyakorlatokról szóló képzés;

n) támogatási rendszer kialakítása a mikro-, kis- és középvállalkozások közbeszerzésben való részvétele költségeinek megtérítésére;

o) az Arachne – a Bizottság kockázatértékelési eszköze – alkalmazása: Ez a digitális eszköz lehetővé teszi a nyilvánosság számára, hogy az uniós támogatásokról tájékozódjon, valamint biztosítja az uniós pénzek felhasználásának nyomon követését. Az eszközzel továbbá eredményesen ki lehet szűrni a visszaélések szempontjából legkockázatosabb szerződéseket, projekteket, vállalkozókat és kedvezményezetteket.

p) az OLAF-fal való együttműködés megerősítése: Az OLAF az uniós pénzekkel összefüggő adminisztratív szabálytalanságokat vizsgálja, azonban büntetőjogi tényállást nem állapít meg, bűnügyi bizonyítást nem végez. Az OLAF-fal való együttműködés olyan kötelezettség, amely az uniós támogatásokhoz való hozzájutás egyik feltétele, melynek hiányában, vagy nem megfelelő működése esetén a tagország elveszítheti a számára rendelkezésre bocsátott uniós forrásokat.

q) jogszabály elfogadása a közkiadások fokozott átláthatóságának biztosítása érdekében: Az átláthatóság megvalósítása érdekében központi nyilvántartást is kell vezetni.

VI. A várható forgatókönyv

A Magyarország által tett vállalások végrehajtása tekintetében a Bizottság november 19-ét tekinti céldátumnak. A kormánynak eddig kell átfogó tájékoztatást adnia a teljesítésekről. Amennyiben a magyar válaszokat a Bizottság elfogadhatónak találja, az eljárás lezárul.

Amennyiben november 19-ét követően a Bizottság nem találja elfogadhatónak a kormány által tett intézkedéseket, akkor az ügy tovább kerül a Tanácshoz és a biztosok kollégiumának javaslatát a pénzügyminiszterek tanácsának (ECOFIN) kell majd minősített többséggel jóváhagynia (ez az uniós népeség 65 százalékát képviselő, szám szerint az uniós tagországok 55 százalékát kitevő arány). A Tanácsnak egy hónapja lesz erre, amely két hónappal meghosszabbítható, ez idő alatt a Bizottság folyamatosan tájékoztatja a szakminisztereket a vállalások teljesítéséről.

Feltételezhető, hogy ez a hosszabbítás meg fog történni, hiszen a magyar kormány már ezen a héten kezdi előterjeszteni azokat a törvényjavaslatokat, amelyekkel a Bizottság kifogásait igyekezik orvosolni. Ezek között lesz például egy olyan indítvány is, amely az expressz törvényhozást szorítaná vissza azzal, hogy a társadalmi egyeztetést kötelezővé teszi a parlamenti döntések előtt, tehát a javaslatok elfogadása inentől kezdve várhatóan több időt fog igénybe venni.

VII. Függelék

A jogállamisági eljárás

Az Európai Parlament az Európai Unióról szóló Szerződés 7. cikke szerinti eljárás kezdeményezésén kívül évente két alkalommal értékeli az emberi jogok helyzetéről. Vitákat folytat le és határozatokat hoz a világszerte megtörtént emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatosan, harmadik országokkal szemben is kilátásba helyezhet szankciókat.

Az emberi jogokra való figyelem felhívása érdekében az EP 1988-ban létrehozta a Sakharov-díjat, amelyet azok a személyek és szervezetek nyerhetnek, amelyek hozzájárultak az emberi jogi jogsértések megszüntetése elleni küzdelemhez.

Az EUSz 2. cikkben rögzített értékek – 2020. év óta jogállamiság - azok az alapvető jogok (emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, a kisebbségekhez tartozó személyek jogai, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség), amelyekre az Európai Uniót megalapították.

Amennyiben fennáll az egyértelmű veszélye annak, hogy az EUSz 2. cikkében felsorolt alapjogi értékek sérülhetnek egy tagállamban, a Tanács, a tagállamok egyharmada, az EP vagy a Bizottság négyötödös többségével, de az EP egyetértése mellett a mulasztás megállapításához kapcsolódóan ajánlásokat is címezhet az ügyben érintett tagállam részére.

Amennyiben az EUSz 7. cikk (1) szerint a mulasztó tagállam nem tud adekvát magyarázattal szolgálni a jogsértés veszélyét illetően, az Unió az EUSz 7. cikk (2) szerinti eljárást is megindíthatja a tagállam ellen, amelynek két szintje van. Az elsőben (megelőző eljárás) annak megállapítása történik, hogy a tagállam súlyosan és tartósan megsértette azokat az alapértékeket, amelyekre az Uniót alapították. Az EUSz 2. cikkében foglalt alapértékeket kiterjesztően kezeli az eljárás a Lisszaboni Szerződéssel hatályba lépett és a tagállamok számára kötelező erejűvé Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt értékekre is.

Az eljárás második szintjén (szankciós eljárás) pedig akár felfüggesztésre kerülhetnek a mulasztó tagállam uniós tagsághoz kapcsolódó jogai. A 7. cikkely nem részletezi, hogy mi történik azzal a tagállammal, amely tartósan folytatja a 2. cikk szerinti alapjogok megsértését. Nagyon sokáig nem került alkalmazásra a 7. cikk szerinti eljárás, akkor sem, amikor Jörg Haider szélsőjobboldali politikai vezető a 2000-es ausztriai választásokat követően csatlakozott az Osztrák Szabadságpárt rasszista és idegengyűlölőként elhíresült szárnyával a konzervatív kormányhoz.

Egy úgynevezett kettős mércére enged következtetni az a tény, hogy az Unió történetében először az EUSz 7. cikk szerinti eljárás az uniós fősodor ideológiájától távolabbra eső tagállamok ellen került bevetésre. Így Lengyelország ellen 2017 decemberében azon vád alatt, hogy a lengyel kormány befolyást gyakorolt az igazságszolgáltatásra, majd Magyarország ellen 2019-ben azzal a váddal, hogy főként a véleménynyilvánítás szabadsága, az akadémiai szabadság, a kisebbségek és a menekültek sérültek a kormány befolyásának köszönhetően.

Az eljárás hátrányára írható továbbá, hogy a Tanács soros elnökségeit átívelő vizsgálat az eljárásrend kötelező részletszabályai nélkül könnyen lebénulhat, politikai alkuk áldozatául eshet vagy névlegessé válhat. Az Unió ezért hozta létre az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló rendelet alapján lefolytatandó kondicionalitás mechanizmust.

Az eljárást bénítja a döntésre jogosultak magas támogatottságának jogszabályi követelménye is. Így a vizsgálat lefolytatását követően a jogsértés megállapításához, az Európai Unió Tanácsa négyötödös többséggel állapíthatja csak meg, hogy az eljárás alá vont országban egyértelmű a veszélye az uniós alapértékek súlyos megsértésének. De a megállapítás előfeltétele még az EP kétharmados támogatottságával megtörtént jóváhagyás is. Az eljárás második részében a szankciókat pedig már kizárólag egyhangúlag állapíthatja csak meg a Tanács.

A jogállamiság kapcsán tehát azt vizsgálták, hogy Magyarországon közvetlen veszélyben van-e a jogállamiság (megelőző eljárás). Mivel nem az úgynevezett szankcionáló eljárás folyik, hanem az úgynevezett megelőző eljárás lefolytatását kezdeményezték, ebből az eljárásból közvetlenül nem fakadhat pénzügyi szankció, azaz ennek az eljárásnak közvetlenül nem lehet a következménye az uniós pénzek elvesztése vagy elvonása.

Gwendoline Delbos-Corfield jelentése: Az Unió alapját képező értékek Magyarország általi súlyos megsértésének egyértelmű kockázata

Az Európai Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsága (LIBE) 2022. július 13-án fogadta el azt a jelentéstervezetet, melyet a Judith Sargentini helyét átvevő, szintén baloldali, zöldpárti, francia Gwendoline Delbos-Corfield terjesztett elő. A jelentés kimondja, hogy Magyarországon rendszerszintűen sérülnek az uniós alapértékek. A jelentéstervezet az EP balliberális többségének és a nyílt társadalom hálózatának közös támadása hazánkkal szemben. Ez a jelentés 2022. szeptember 14. napján került a plenáris ülésen megvitatásra. Az EP 433 igen, 123 nem, és 28 tartózkodás mellett fogadta el a jelentést, amelyet a magyar baloldal európai parlamenti képviselői egyöntetűen megszavaztak. Igazából nincs jogi kötőereje, hogy a plenáris is elfogadta a LIBE bizottság jelentését, ám politikailag jelentős, mivel ezzel Magyarországot szégyenpadra ültették és az eset hivatkozási alapot nyújthat a 7. cikkely szerinti jogállamisági eljáráshoz, valamint a kondicionalitás rendelet alapján lefolytatott eljáráshoz, amelyben az EU által felállított jogállamisági kritériumoknak való megfeleléshez kötik a tagállamoknak járó uniós pénzek folyósítását. A magyar jogállamisági problémák folytonos felvetése tehát számunkra még azt eredményezi, hogy az EU blokkolja a Magyarországnak járó helyreállítási forrásokat.

Az elfogadott jelentésben a képviselők felszólították az Európai Bizottságot, hogy tartózkodjon a magyar helyreállítási terv jóváhagyásától mindaddig, amíg Magyarország teljes mértékben eleget nem tesz az uniós intézmények jogállamisággal kapcsolatos ajánlásainak és végre nem hajtja az EU Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának valamennyi vonatkozó ítéletét.

A 74%-os többséggel megszavazott EP-jelentés tehát nagyon erős politikai nyomást fejt ki elsősorban az Európai Bizottságra, másodsorban a Tanácsra, hogy keményen bánjanak Magyarországgal a jogállamisági eljárásban és csak az összes elvárás megfelelő teljesítése esetén zárják le azt pénzügyi szankciók nélkül.